

[Ugron Istvánnak, az OMP elnökének lemondása]

Melléklet *

Az OMP elnökségéről való lemondásomnak okait kifejtettem az Intéző Bizottsághoz és az egyes tagozatok elnökeihez intézett levelemben.

Lemondottam, mivel ezt a jelenlegi pillanatban a párt érdekében lévőnek tartottam, és mivel az adott körülmények között nem voltam hajlandó a pártvezetőséget továbbra is vállalni. Jól megfontolva választottam a lemondásnak pillanatát és formáját, hogy ezáltal annak visszavonása lehetetlenné legyen téve, s mely által gróf Bethlen György kényszerítve legyen örökségem elfogadni, mi elől így nem térhetett ki, bármi kevéssé is hajlandó az elnökséget utánam vállalni. Ő azonban a jelen körülmények közt az egyedüli, akit a pártvezetésre alkalmasnak tartok, s így nem volt szabad haboznom, mert neki szabad választást az elhatározásra nem engedhettem.

A lemondásom közvetlen oka tényleg a csucsai paktum kérdése volt. Midőn a párt a kollaborációt a liberális kormánnyal a községi választásoknál elhatározta, ugyanakkor döntött a csucsai egyezmény felett is. Két felé nem köthettük le magunkat, és így a politikai becsület kívánta, hogy Averescuéknek azon percben felmondjak, midőn Bernádyék jelezték, hogy sikerült a kormánnyal megegyezni. Ez utóbbi ugyan nem bizonyult be valóban, mivel Brătianu nem volt hajlandó a nagy vonalaiban létrejött megegyezést ratifikálni, úgy, hogy én sem ismerhettem el a paktumot megkötöttnek, azonban egy kedvező választási eredmény biztosítása céljából nem kifogásoltam, hogy a párt *paktum nélkül is* kollaboráljon a választásoknál a kormánnyal, mi által egy egészen kielégítő eredményt el is értünk. Az ára ennek a csucsai paktum felmondása volt, mivel az minket a Néppárttal való együttműködésre kötött volna, mely esetben a választásoknál egész biztosan mindenütt le lettünk volna hengerelve, amit mindenképp ki kellett kerülni.

A felmondásra egyezményünk értelmében tökéletesen és kétségtelenül fel voltunk jogosítva. Én a felmondást Averescu tábornokkal egy nagyon udvarias levélben tudattam, mire azonban egy igen hűvös választ kaptam. A választások után a Néppárt vezető férfiai (Bucsan, Goga és Lupas miniszterek stb.) kifogásolták az OMP *vezetőségének* eljárását, s nemcsak politikai hibáról, de illojalitásról is beszéltek, és tudomásomra jött, hogy a felmondást kizárólag nekem tulajdonítják, s engem igen szigorú elítélésben részesítenek.

Így én igen nehéz helyzetben voltam, s legkevésbé sem alkalmas a tárgyalásokat az új kormánnyal felvenni, pedig erre szükség van, mivel én Averescuéktól sokat várok, s ők legalább egyelőre hajlandóknak mutatkoznak a kisebbségi kérdéseket messzemenő jóindulattal kezelni.

Lemondásommal azért siettem oly nagyon, mivel nagyon féltem, nehogy ők jelentsék ki előbb, hogy a párttal hajlandók ugyan tárgyalni, de a jelenlegi elnökkel nem. Ezen esetben én nem mondhattam volna le, mivel elfogadhatatlannak tartanám, hogy a román kormány az OMP vezetőségének összeállításába beleszólhasson, és így a tárgyalások felvétele ki lett volna zárva, vagy legalább is nagyon megnehezítve. Ezért kellett önként félreállnom, saját elhatározásból, mielőtt az ő részükről ily kívánság elhangzott volna. Ezért volt lemondásom oly sürgős és elhalaszthatatlan.

Hogy ezenkívül sok más okom is volt a lemondásra, azt lemondó levelemben is hangoztattam, de volt sok fontos és mérvadó ok is, melyeket a nyilvánosság előtt nem sorolhattam fel. Ezek az okok azok előtt, kik pártunk beléletét ismerik, ismeretesek. Ide tartoznak elsősorban a Bernády-féle intrikák, a Sándor József-féle szélsőségek és fegyelmetlenségek, s Bánffy Miklós szereplése.

Hogy Bernády magaviselete mennyit ártott a pártnak, azt itt mindenki tudja, általa a párt egy olyan kényes és nehéz helyzetbe jutott, hogy igazán csoda, hogy a párt meg tudta egységét tartani. Ha idejében nem foglalok vele szemben állást, végleg visszavonhatatlanul lekötöttük volna magunkat a liberálisoknak, kiket ő még az ellenzéken is hajlandó követni. Magatartása nemcsak Bethlen Györgyöt idegenítette el tőlem politikailag (remélem, csak ideiglenesen), és az egész párt összetartását s fegyelmettségét erős próbára tette, s hálát kell adnom az Istennek, hogy nem okozott

pártbontást és pártszakadást. Az ő ismeretes körtávirata, melyet az összes tagozatokhoz rám hivatkozva intézett, s amelyet nemcsak tudtomon kívül, de határozott tiltakozásom ellenére küldött szét, egy példátlan esete a párt fegyelmetlenségének, s a pártban a legnagyobb mértékben zavarólag hatott, s félreértésekre adott okot, úgy, hogy ezt többen az utolsó intézőbizottsági ülésen szóvá is akarták tenni, minek könnyen végzetes következménye lehetett volna, mivel akkor egy Bernády ellen intézett kizárási indítvány alig lehetett volna kikerülhető, amit én meg akartam akadályozni, és így kifejezett kívánságomra a körtávirat kérdése *nem is lett felvetve*. Az ő egész politikai iránya azonban végzetesen veszélyes lehet a pártra.

Bernádyról, amióta én politikailag közelebből megismertem, mást nem is igen vártam, de rendkívül fájjalom, hogy ő Teleki Artúrt is teljesen befolyásolta, ami az utóbbinak nagyon sokat ártott, pedig rá a jövőben a párt nagyon számított volna, s egy igen fontos, számottevő tényezőnek tekintette. Most azonban igen befolyásolhatónak mutatkozott, de remélem, rövidesen ő is ki fog ábrándulni.

Nem kevésbé nehezítette meg állásomat (habár egészen más irányban) a Sándor József magatartása, ki féktelen indulatosságával, beteges hiúságával majdnem minden csendes tanácskozást lehetetlenné tett, minek következtében a gyűléseken sokszor meg nem engedhető jelenetek játszódtak le.

De annál is veszedelmesebb volt az ő egyoldalú, megfontolás nélküli magatartása a Nemzeti Párttal szemben, ami mindig a legélesebb ellentétbe hozta az egész pártvezetőséggel. Míg mi a kormánnyal tárgyalunk, ő - bár a pártnak egyik alelnöke - minden alkalmat felhasznált az ellenzék mellett demonstrálni; midőn mi a kolozsvári választásokon megbuktunk, ő részt vett az ellenzék diadalmi vacsoráján, ott szónokolt, s magát ünnepeltette. Úgy annyira, hogy az utóbbi Intézőbizottsági gyűlésen ellene a kirekesztési indítvány kérdése fel is lett vetve, és nekem kellett ez ellen határozottan állást foglalnom, miután nagy hibái dacára önzetlen, igaz hazafiasságát, szolgálatkészségét és munkaerejét el kell hogy ismerjem, s nem felejtetem el, hogy ő volt három év alatt az egyedüli, ki a magyarság érdekeit a parlamentben képviselte, s minden fontos tárgyhöz hozzászólt, míg Bernády csak kétszer beszélt, és oly kevésbé szerencsésen, hogy az első esetben a pártnak kijelentései ellen állást kellett foglalni.

Bethlen György, kinek politikai hitvallása általában az enyémmel megfelel, az utóbbi időben igen intranzigens volt, határozottan ellenezett mindenféle megegyezést, sőt, tárgyalást is a liberális kormánnyal. Gyárfás Elemér pedig mindig a maga útjain halad, s bár nagy ügyességét és használhatóságát elismerem, politikai állásfoglalásában igazában kiszámíthatatlan.

Egyáltalában a vezető tényezők - kevés kivétellel - mind a szélsőséges irányokat kedvelik, s ezek a nagy közönségnél is rokonszenvesek. Úgy, hogy én, ki mindenben a mérsékelt magatartásnak, a középútnak vagyok barátja, jogainkból *semmit* fel nem adni, de a magyarság számára lehető legtöbb előnyt biztosítani, ezért a közeledési kísérleteket nem kizárni - igazában a vezetőségben meglehetősen egyedül állok.

Valóban csoda, hogy ennek dacára, bár a liberális kormánnyal való kollaboráció a nagy tömegekben legkevésbé sem volt rokonszenves, a kormánynak paktum nélkül való támogatása a községi választásoknál egész jól sikerült, és alig remélt eredményeket értünk el, és ami fő, a pártegység nem hogy nem szenedett, de fényesen bevált, minden vonatkozásban érvényre jutott. A párt szolidáris magatartása s fegyelmetlensége a román politikai körökben is mély benyomást tett, és súlyát nagyon növelte.

Ez most sikerült, de ezek az állapotok a vezetőségben mégis a pártra nézve komoly veszélyt jelentenek, s ez így sokáig nem mehet, s én magam sem szeretném a pártegységet újra ily próbának kitenni.

Az egység, a fegyelem, az összetartás a pártban kiállotta a tűzpróbát, de legkevésbé sem a vezetőségben. Három-négy különböző irány is akar érvényesülni, s így mindenfelé csak széthúzás mutatkozik. Én ezt megakadályozni nem tudom, és ezért, ha nem is jön közbe a csucsai paktum incidense, úgy a választások után úgyszólván lemondottam volna. A mostani alkalom sokkal előnyösebb volt, mivel így ezer belső bajok nem kerültek napfényre.

A Bernády és Sándor József-féle irányzatot nagyon veszélyesnek tartom, és a pártot idejében meg kell menteni, hogy felül ne kerekedhessenek.

Nekem Bethlen György politikája a legrokonszenvesebb, ez felel meg leginkább nekem. Épp ezért a Bernády-féle incidensig mindig karöltve, egyetértve együtt haladtunk. Most kissé igen intranzigensnek találtam; azonban remélem, hogy mint elnök a nagy felelősség tudatában engedékenyebb lesz. Csak neki tudom nyugodt szívvel a vezetést átadni. Nagy áldozatot kívánok tőle, de meg vagyok győződve, hogy ő ezt meg fogja hozni. Én amennyire tőlem kitelik,

támogatni fogom.

Meglepetve olvasom szász lapokban, hogy az elnökjelöltek névsorában Bánffy Miklóst is említik, ez tervezetben lehet oda bedobva, mert magyar körökben erre senki sem gondol, s egészen ki van zárva.

Tudjuk, hogy B. M. Zombory segélyével kapta meg visszahonosítását, már ez is diszkreditálja a magyarság előtt, mivel Z. oly általános elítélésben s megvetésben részesül, mely kizárja minden igénybevételét. Azt is hallottuk, hogy Z. Ducának megígérte volna, hogy B. M., ha visszahonosítják, vezető szerepet fog az OMP-ben játszani, ami a közeledést, s a megegyezést a románokkal elősegíteni fogja. Nem hiszem, hogy B.M. tényleg ily áron akarta volna visszahonosítását elnyerni, de elég, hogy ezt Bukarestben beszélnek és hiszik.

Az OMP Bánffy Miklós politikai szereplését nem kívánja, s nem is fogadja el. Különben is ki van zárva, hogy Magyarország volt külügyminisztere itt politikai vezérszerepet játszhassek, ami itt a Magyar Pártot román politikai körökben egészen diszkvalifikálná, és tápot szolgáltatna a kifelé való gravitálás vádjának. A román kormány sem engedhetné meg, bármi kevéssé is vegyék komolyan az ő politikai működését.

Eddig is igen sokat elegyedett bele hívatlanul s kéretlenül a mi ügyeinkbe, s az ő szereplése már eddig is sok visszahatást szült, engem is nagyon elkedvetlenített, s lemondásomhoz *nagyban hozzájárult*.

Tudom, hogy Bethlen György is így gondolkozik, s a B. M.-féle politikai beavatkozást éppoly kevéssé, vagy még kevésbé fogja elfogadni, mint én.

A fent jelzett viszonyok és körülmények közt az elnökség nekem nagy és elviselhetetlen teher volt. S továbbra ezt már nem is bírtam. Eddig is csak akaratom ellenére, hazafias kötelességből vállaltam a vezetőséget. Ezért lemondásom végleges és visszavonhatatlan.

-----
* Forrás: Az előbbieken közölt konzuli jelentés mellékleteként, MOL K 64-1926-27a-218.

- [Bodó Barna: Választás és váltás](#)
- [Jakabffy László: Egy vélemény Biharból](#)
- [Ráduly Róbert: Szövetség az önkormányzatokban](#)
- [Szász Jenő: RMDSZ és médiadiktatúra](#)
- [Bárdi Nándor: Választások a két világháború közti romániai magyar kisebbségpolitikában](#)
- [A romániai magyar és német népkisebbség parlamenti képviselőinek számadatai kilenc választásról](#)
- [Dr. Fritz László: A közigazgatási választások eredményei](#)
- [Dr. Fritz László: A Iorga-kormány "interimár-bizottságai" és a magyar nemzetkisebbség](#)
- [A Magyar Párt paktumtárgyalása](#)
- [\[Ugron Istvánnak, az OMP elnökének lemondása\]](#)
- [Önkormányzati választások 1996-2000. A megyei tanács megválasztása](#)
- [A megyei tanács megválasztása](#)
- [Önkormányzati választások 1996-2000](#)
- [A helyi tanács megválasztása](#)
- [Önkormányzati választások 1996-2000](#)
- [Polgármesterek megválasztása](#)
- [Székely István: Cselekvési alternatívák 2001 tavaszán](#)
- [Jürgen Habermas: Az európai nemzetállam és a globalizáció hatásai](#)
- [Romániai magyar választók 2000 szeptemberében](#)
- [Demeter M. Attila: Negatív és pozitív szabadság, liberalizmus és kommunitarizmus](#)
- [Győri Szabó Róbert: A parlamenti pártok és az alapszerződések \(1994-1997\)](#)
- [Horváth Krisztina: A Hasan és Chaush c. Bulgária ügy és a kisebbségi jogok védelme, avagy a muftik törlik át a hallgatás falát?](#)
- [Varga Attila: Állam és egyház viszonyrendszerének elemzése](#)
- [Boga Emese: Az ígéret mint árucikk](#)
- [Fákó Péter: A gazdasági növekedés alakulása Romániában \(1991-1997\)](#)
- [A nemzetiségi irodalom válogatott bibliográfiája](#)

- [Bognár Zalán: Róluk, de nélkülük...](#)

(c) Jakobffy Elemér Alapítvány, Media Index Egyesület 1999-2004
Impresszum | Médiaajánlat | Adatvédelmi záradék